

Dia Internacional dels

MUSEUS

2025

Dossier de premsa

Dia Internacional dels Museus 2

Pla d'actuacions 2022-2025 5
Programa d'actuacions del Pla de Museus de Catalunya

Museus, benestar i sostenibilitat

Dia Internacional dels Museus 2023

El **Dia Internacional dels Museus** (DIM) se celebra anualment el 18 de maig. És l'esdeveniment més important que organitza, des del 1977, el Comitè Internacional dels Museus (ICOM). Al voltant d'aquella data, els museus organitzen diverses activitats per a tots els públics i obren les seves portes gratuïtament. L'objectiu de la celebració és sensibilitzar als seus visitants i a la ciutadania de la seva importància en el desenvolupament de la societat.

El lema triat enguany pel Consell Internacional de Museus és 'Museus, sostenibilitat i benestar'. Així, es vol posar de manifest com **els museus contribueixen de manera fonamental al benestar i desenvolupament de les comunitats**. En aquest sentit, els museus catalans estan col·laborant en la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible: des del suport a l'acció climàtica i el foment de la inclusió, fins a la lluita contra l'aïllament social i la millora de la salut mental.

Amb motiu del DIM, gran part dels equipaments museístics catalans organitzen activitats especials que tenen lloc el mateix 18 de maig o entorn d'aquesta data. En destaquen les **jornades de portes obertes** i la celebració de la **Nit dels Museus**, que enguany es va celebrar el dissabte 13 de maig. En total, del 13 al 21 de maig, s'han organitzat més de 300 activitats de diversa tipologia i per a tots els públics.

El gruix d'activitats va tenir lloc durant la Nit dels Museus. El públic va poder gaudir de jornades de portes obertes i de moltes activitats especials als museus catalans.

Pel dia 18 de maig, hi ha organitzades més de 60 activitats, la gran majoria jornades de portes obertes, conferències i visites guiades. Pel cap de setmana del 20 i 21 de maig, el públic encara podrà gaudir d'un centenar de propostes arreu del territori com a tancament d'una setmana d'activitats per celebrar la gran festa dels museus: visites guiades i teatralitzades, tallers, exposicions o espectacles.

Campanya de comunicació

Enguany, el Dia Internacional dels Museus ens proposa la reflexió sobre la importància dels Museus en el desenvolupament sostenible de la nostra comunitat, i el benestar. A partir del cartell oficial creat per l'ICOM, s'ha creat una imatge a través de la qual volem explorar el descobriment del color, la vida,

la cultura, l'experiència dins dels museus de Catalunya. La riquesa cultural que evocuen els museus està representada pel color i la diversitat de la il·lustració.

La il·lustració conceptualitza l'experiència de descoberta. És la unió entre els coneixements, art i cultura, representats mitjançant fotografies d'elements del nostre patrimoni, i les persones que gaudeixen d'aquesta experiència, tot emmarcat en el Dia Internacional dels Museus.

Museus 2030

Pla d'actuacions 2022-2025

El Pla d'actuacions 2022-2025 del Pla de Museus de Catalunya, de caràcter quadriennal, que ha dissenyat el Departament de Cultura, neix com a continuïtat del primer pla d'actuacions (2018-2021) i a partir de la seva avaluació.

El 2022, un cop finalitzat el primer pla d'actuacions, es va dur a terme una avaluació de l'execució de les accions previstes. Aquesta avaluació es va realitzar amb els museus catalans, la Junta de Museus i les diverses institucions relacionades amb els equipaments museístics.

La implementació global dels objectius estratègics del Pla 2018-2021 va ser del 73%, destacant-ne els següents: el desplegament del potencial dels museus, la seva capacitat comunicativa i de generació de continguts, el disseny de noves experiències de qualitat i la professionalització del sector, unes actuacions que es van implementar amb èxit en més d'un 80%. Les accions adreçades a la millora de l'accessibilitat es van assolir en un 75%. Mentre la implementació d'algunes actuacions van avançar ràpidament, altres es van veure alentides per diverses circumstàncies, com la situació política o la pandèmia de la COVID-19. D'aquesta manera, l'avaluació identifica un conjunt d'actuacions que mereixen una continuïtat, ja sigui perquè no s'han pogut concloure dins del període, o perquè el seu rang temporal és més ampli.

Durant l'avaluació, també es van identificar nous reptes i temes a abordar els següents anys. A partir de la suma d'aquests dos factors, neix el **Pla d'actuacions 2022 – 2025**. Un pla que es comença a treballar la tardor del 2022 i es presenta el maig del 2023 en el marc del Dia Internacional dels Museus.

Amb l'elaboració del Pla d'actuacions per al període 2022-2025 es torna a modular l'operativa que ha de permetre al sistema museístic d'avançar cap a l'horitzó 2030. D'una banda, **es dona continuïtat a les actuacions que ho requereixen i, de l'altra, s'integren nous objectius específics i noves actuacions fruit d'un context en evolució constant**. A més, el Pla d'actuacions 2022-2025 posa en relleu el vincle entre els objectius de Museus 2030. Pla de museus de Catalunya i l'Agenda 2030 i els 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) que promou les Nacions Unides.

El Pla 2022-2025 compta amb 7 objectius estratègics, 28 objectius específics i 63 actuacions. Dona continuïtat a les actuacions de l'anterior pla

que encara són vigents i incorpora **quatre noves línies d'actuació o programes que prenen rellevància amb el context actual**: salut, perspectiva de gènere, sostenibilitat ambiental i transformació digital.

1. **Programa de museus i salut**: promoció de projectes de salut comunitària amb els museus (amb el Departament de Salut); ajuts per a projectes que contribueixin a millorar la salut i benestar; col·laboració amb altres agents/institucions per desenvolupar iniciatives que vinculin museus i salut; programa d'assessorament i formació.
2. **Programa de museus i gènere**: incloure criteris de paritat i perspectiva de gènere en les adquisicions del Fons Nacional; suport econòmic a projectes que fomentin la perspectiva de gènere; suport a accions formatives.
3. **Programa de museus i sostenibilitat ambiental**: assessorament i ajuts als projectes que vulguin millorar la sostenibilitat ambiental; suport en l'adequació a requisits europeus; nova línia d'ajuts per a l'adquisició i instal·lació d'equipaments amb criteris d'eficiència energètica; formació; repositori de bones pràctiques i manuals.
4. **Programa de digitalització** i suport a projectes elaborats entre els museus i els sectors audiovisual, d'innovació i cultura digital: suport a la Direcció General d'Innovació i Cultura Digital, a l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural i Institut Català de les Empreses Culturals per desenvolupar projectes digitals i audiovisuals; participació en el Challenge de Museus; participació en projectes de producció entre museus i mitjans de comunicació/indústries culturals; promoció dels museus com a proveïdors de continguts digitals/audiovisuals.

A més d'aquests quatre programes principals, el Pla 2022-2025 posa èmfasi també en la **seguretat als museus** a través d'auditories de seguretat a tot el territori; en la formació dels professionals que treballen als museus; en la documentació i inventari de les col·leccions museístiques del país i en les reserves nacionals mancomunades. A més, dedica esforços a **enfortir els museus nacionals i les xarxes** que se'n despleguen per poder articular les polítiques museístiques arreu del país. Finalment, es continua treballant en la **visibilització del valor social dels museus a través del baròmetre social**.

1. Crear i desenvolupar un sistema museístic equilibrat, sostenible i de qualitat que abasti el conjunt del país

Catalunya ha de comptar amb un sistema cultural de referència i amb una governança que respongui a les necessitats actuals i que compti amb tota la ciutadania, les entitats i les administracions públiques. És moment de redefinir, repensar i revisar les estructures de la gestió cultural i els mecanismes de la presa de decisions per tal d'adaptar-los i actualitzar-los a una ciutadania que demana coordinació institucional, transparència, avaluació dels resultats i participació.

Actuacions

- ✓ Es finalitzarà els treballs vinculats al **Mapa de Museus de Catalunya**. Durant el període precedent (2018-2021), es va elaborar l'inventari d'equipaments museístics i també s'han dissenyat els estàndards sobre els equips de gestió dels equipaments museístics. Durant el període 2022-2025 es publicaran aquests treballs, així com el mapa i el cens d'equipaments. Es farà en línia i en format interactiu.

- ✓ Es reforçarà el Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles com a unitat de coordinació i seguiment del Pla de museus 2030. **Les xarxes territorials continuaran sent un instrument essencial en el desplegament del Pla de museus 2030** i s'incrementarà el seu finançament per a l'acció cooperativa amb la finalitat de donar suport als museus en àmbits tan diversos com la conservació preventiva, la documentació, la comunicació i els públics, l'accessibilitat, entre d'altres.
- ✓ Es farà un rendiment de comptes de l'avenç de les actuacions del Pla de museus amb **l'organització d'una nova edició del Fòrum de Museus.**
- ✓ Es finalitzaran els treballs tècnics previs per iniciar la **modificació de la Llei de museus**, que també inclourà la revisió del paper i les funcions que ha de tenir la Junta de Museus de Catalunya en el marc de la nova legislació. Aquesta és una actuació fonamental per culminar l'objectiu d'actualitzar el marc normatiu a les necessitats dels equipaments museístics.

2. Reforçar la capacitat dels equipaments museístics perquè, com a institucions autònomes, puguin desplegar el seu potencial

Des del Departament de Cultura es vol promoure l'actualització dels museus i l'enfortiment de la seva capacitat d'actuació. Es prioritzarà el suport en la planificació estratègica i la gestió, en un sentit ampli, i la revisió dels projectes museològics i museogràfics com a pas previ per als projectes de renovació.

Actuacions

- ✓ S'impulsaran processos de cooperació i mancomunació entre equipaments museístics. En aquest sentit, es consolidarà el **suport i l'acompanyament als programes específics dels museus de suport territorial i als museus d'interès nacional** pel paper que desenvolupen dins del sistema museístic.
- ✓ S'incrementarà el **suport als museus d'interès nacional** i es reforçarà el seu paper al servei del conjunt del sistema mitjançant un suport tècnic i econòmic. La consideració de museu d'interès nacional està vinculada a l'exigència de certs compromisos de servei al conjunt del sistema museístic de Catalunya. En aquesta línia, es continuarà fomentant i acompanyant aquests museus en

la planificació estratègica i en l'avaluació dels seus objectius i actuacions.

- ✓ Es continuarà donant **suport tècnic i econòmic als museus per replantejar i innovar la seva missió museística**, millorar-ne la gestió, i renovar les seves infraestructures i museografies. Les inversions en **renovació museològica i museogràfica** es destinaran a donar suport a projectes que apliquin els compromisos dels ODS, i que siguin sostenibles des d'un punt de vista ambiental, econòmic i social.

S'implementarà el **Programa de museus i sostenibilitat ambiental**. La sostenibilitat ambiental i l'actuació contra el canvi climàtic són uns dels eixos principals dels ODS i comprenen una part rellevant dels compromisos adoptats al Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya. Per aquest motiu, des del Pla de museus 2030 s'impulsarà el Programa de museus i sostenibilitat ambiental en el qual s'aglutinaran les diferents actuacions que es duguin a terme en aquesta matèria.

- Es donarà suport als museus a fi que rebin assessorament en sostenibilitat ambiental, especialment amb relació a l'eficiència energètica, seguint els criteris marcats des de la Generalitat de Catalunya en aquest sentit. Les xarxes territorials també poden executar accions cooperatives de suport als museus per gestionar l'elaboració d'auditories mediambientals i adequar-les als requeriments europeus o als d'altres administracions.
  - Es tindran en compte els criteris d'eficiència energètica en el moment de crear noves modalitats d'ajuts.
  - S'impulsaran i es promouran formacions per als equips dels museus sobre sostenibilitat ambiental en la gestió. De la mateixa manera, des del web i el butlletí Museus 2030 es difondran continguts i materials sobre pràctiques sostenibles en la gestió dels museus, les col·leccions i les exposicions.
- ✓ Es continuaran realitzant les auditories i assessoraments en **plans de seguretat als museus inscrits al Registre de museus de Catalunya**. Així mateix, es farà seguiment de la implementació de les millores proposades als museus, sobretot d'aquelles que siguin de caràcter urgent, i es realitzaran formacions en matèria de seguretat. Paral·lelament, s'elaborarà una guia per dissenyar plans de rescat de les col·leccions davant d'una emergència.

3. Enfortir els museus nacionals perquè esdevinguin museus de referència del sistema museístic català, siguin presents al territori amb les xarxes temàtiques que lideren, i projectin internacionalment el patrimoni, la història i la cultura del país

Els plans estratègics dels museus nacionals són una eina important perquè el Departament de Cultura pugui ponderar la seva aportació econòmica i avaluar la implementació i els resultats. Els pròxims anys es farà un seguiment del desplegament d'aquests plans i se'ls finançarà d'acord a les actuacions plantejades. Hauran d'incorporar de manera progressiva els criteris de sostenibilitat ambiental, social i econòmica ja esmentats en l'objectiu estratègic 2 del Pla de museus 2030 i que estan alineats amb els ODS.

Actuacions

- ✓ Es continuarà reforçant el **lideratge dels museus nacionals** i s'incrementarà la seva capacitat estratègica i gestora. En alguns casos, com el del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), també es realitzaran les accions necessàries per ampliar-ne les instal·lacions.

- ✓ Es treballarà per millorar les condicions i els recursos amb què el **Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (MNACTEC)** i el **Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC)** despleguen la seva tasca com a equipaments capçalera del patrimoni industrial i arqueològic respectivament.
- ✓ S'avançarà decididament en el reconeixement del **Museu de Ciències Naturals de Catalunya** com a museu nacional i s'avaluarà l'impacte de la creació del nou **Museu Nacional d'Arqueologia i Història de Catalunya**.
- ✓ Es reforçarà el lideratge i l'acció arreu del país dels museus nacionals mitjançant el **desplegament de les xarxes temàtiques** de museus que encapçalen. Es mantindrà el suport per tal que les xarxes temàtiques continuïn implementant els seus programes d'actuació alineats amb les prioritats del Pla de museus 2030, particularment en tot allò relacionat amb la millora de la gestió i la difusió de les col·leccions.
- ✓ Es promourà la **presència dels museus nacionals en plataformes internacionals**, la coproducció de projectes amb museus estrangers i la participació en projectes europeus.

4. Millorar la conservació i la gestió de les col·leccions i promoure el desenvolupament i la dinamització, perquè serveixin a les necessitats actuals i futures

Cal conservar adequadament les col·leccions i difondre-les a la ciutadania. I cal fer-ho d'una manera homogènia i consensuada a través d'un únic portal en línia que doni accés a la informació del Catàleg col·lectiu del patrimoni cultural de Catalunya. Per això, els quatre anys caldrà fer un esforç important per resoldre els principals dèficits amb relació a la documentació i la presència en línia de les col·leccions i la seva transformació digital.

Actuacions

- ✓ Es definirà i es desenvoluparà un **marc estratègic específic i d'abast nacional per a les col·leccions**. S'implementaran polítiques d'adquisicions coordinades que basteixin una col·lecció nacional coherent, equilibrada i inclusiva.
- ✓ S'actualitzarà i millorarà la documentació de les col·leccions mitjançant **l'aportació de criteris** i la prioritització de les actuacions.

- ✓ Es donarà suport en l'elaboració de **projectes digitals que promoguin la interoperabilitat i l'agregació de col·leccions dels museus** i la seva publicació en línia.
- ✓ Es continuarà efectuant la **reorganització de les reserves** a partir de la metodologia RE-ORG.
- ✓ S'implementarà un programa de conservació preventiva que servirà per **avaluar l'estat dels museus catalans en matèria de conservació preventiva** i poder prioritzar l'aplicació d'accions de millora.

5. Enfortir la vinculació entre la societat i el museu ampliant-ne l'accés, la participació i les funcions socials i educatives

Els museus són institucions obertes, inclusives i amb un rol actiu en la transformació de la societat. Aquest és un dels objectius que està més estretament vinculat als ODS i a la majoria dels objectius del Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya.

Actuacions

- ✓ Es desplegaran **estratègies que ajudin els museus a afrontar els reptes per millorar-ne l'accessibilitat, augmentar la participació i la diversificació dels públics**, i que esdevinguin actius valuosos en àmbits tan diversos com l'educació, la salut comunitària, la igualtat i la diversitat de gènere, entre d'altres.

- ✓ Es donarà continuïtat a algunes de les actuacions i iniciatives que s'han dut a terme els darrers anys i s'ampliaran amb nous àmbits d'interès. El **desplegament del Pla d'accessibilitat de museus i centres i espais d'arts visuals de Catalunya**, el suport als museus per a un millor coneixement i desenvolupament de públics, el suport a projectes innovadors i transformadors des del punt de vista social i educatiu

S'implementarà el **Programa de museus i salut**. La salut no és només l'absència de malaltia, sinó que, d'acord amb la definició de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), es refereix a un estat complet de benestar físic, mental i social. Els museus poden tenir un paper en la salut i el benestar de les persones. L'any 2019 es va constituir la Comissió de Museus i Salut, integrada per representants del món de la salut, d'institucions patrimonials o culturals que treballen el tema, del Departament de Cultura i de la Diputació de Barcelona. En el marc d'aquesta col·laboració, ja s'han posat en marxa diverses iniciatives, algunes de les quals tindran continuïtat en el període 2022-2025 del Pla de museus:

- La introducció de tots els museus registrats al cercador d'actius i salut impulsat per l'Agència Catalana de Salut Pública (ASPCAT).
- Tres projectes pilot en museus per col·laborar amb el Centre d'Atenció Primària (CAP) i dissenyar conjuntament una acció que millori la salut i el benestar d'un grup de persones del municipi amb una patologia concreta.
- El programa RecuperART-19, que té per objectiu contribuir a millorar l'estat emocional dels professionals sanitaris i de la resta de treballadors de la salut i que es vol fer extensiu a la resta de la ciutadania.
- A més, s'han dut a terme diferents formacions i jornades destinades tant a professionals del sector dels museus com de la salut.

En el període 2022-2025, es donarà una continuïtat a aquestes iniciatives i s'ampliaran mitjançant ajuts per a projectes de museus que tinguin com a finalitat contribuir a millorar la salut i el benestar de les persones. També es continuaran les formacions i els assessoraments a museus en aquests temes.

S'implementarà el **Programa de museus i gènere**. Per tal de donar visibilitat a la diversitat de gènere i a la repressió exercida en contra de les dones i altres col·lectius, neixen dues iniciatives de referència, una a la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya, i l'altra a la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya.

Ambdós projectes comparteixen l'objectiu de canviar i avançar en la construcció de relats i museografies més equitatives i amb perspectiva de gènere. Es pretén **incloure en la mirada dels museus visions que sovint han estat oblidades, negligides o omeses, com ara la de les dones, els col·lectius LGTBI, les persones de gènere no binari i altres realitats socials i culturals.**

El Pla de museus 2030 fa seus aquests objectius per fer-los transversals al conjunt del sistema museístic i, per aquest motiu, impulsarà el Programa de museus i gènere que aglutina les següents actuacions:

- Incloure criteris de paritat i de perspectiva de gènere en les compres del Fons Nacional per a l'adquisició de Béns Culturals Mobles.
- Donar suport econòmic a projectes que fomentin la perspectiva de gènere als museus.
- Mantenir el suport i l'acompanyament al Grup de treball Museus i Gènere de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya i les diverses accions per donar visibilitat a les dones de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, per tal que disposin dels recursos necessaris per continuar la tasca de revisió crítica i recerca. També es donarà suport a iniciatives similars que s'impulsin des d'altres xarxes de museus.
- Donar suport a accions formatives que contribueixin a introduir en els museus la perspectiva de gènere des d'una òptica transversal, així com la realització de plans de gènere en les organitzacions (a través de les xarxes de museus).

6. Incrementar la capacitat comunicativa del museu i estimular el seu potencial per proveir-lo de continguts i experiències de qualitat

La transformació digital impregna tots els àmbits del museu, entre els quals figuren els de l'experiència i la interacció dels públics i la presència dels continguts en línia.

En aquest sentit, l'estratègia en comunicació s'ha de centrar en un increment de l'esforç en màrqueting digital i en l'elaboració, la curadoria i l'edició de continguts pensats per ser utilitzats i gaudits en un entorn híbrid, tant digital com presencial.

Actuacions

- ✓ Millorar l'experiència de la visita als museus perquè estigui centrada en l'usuari, a través del **suport al procés de millora i innovació museogràfica**, així com a l'anàlisi de les audiències i de l'experiència de l'usuari i la implementació d'accions de desenvolupament de públics.
- ✓ Impulsar propostes en l'entorn digital i l'aprofitament de les noves tecnologies per millorar l'experiència de l'usuari i l'optimització de processos. En aquest sentit, l'estratègia en comunicació s'ha de centrar en un **increment de l'esforç en màrqueting digital i en l'elaboració, la curadoria i l'edició de continguts pensats per**

ser utilitzats i gaudits en un entorn híbrid, tant digital com presencial.

- ✓ S'impulsarà el projecte del **Baròmetre Social dels Museus com a element clau per donar visibilitat al valor públic** de les accions que desenvolupen els museus.

7. Donar suport al sector professional vinculat al patrimoni, perquè pugui respondre als reptes dels museus i avançar cap a l'excel·lència

Cal que els museus comptin amb equips plenament professionalitzats i reconeguts per poder desplegar el seu potencial. El personal dels museus i els seus col·laboradors també són un factor decisiu amb relació a la implementació del Pla de museus 2030.

Actuacions

- ✓ S'elaboraran **treballs tècnics per modificar la legislació vigent de museus en matèria de personal**, i a promoure les condicions perquè els museus estiguin dotats dels recursos humans i dels perfils professionals necessaris per fer efectiva la seva missió. En aquest sentit, es continuarà treballant estretament amb les associacions catalanes més representatives del sector museístic i del patrimoni.
- ✓ Es vetllarà perquè el sector professional dels museus i el patrimoni compti amb **més reconeixement social** i perquè s'assoleixin unes condicions de treball dignes i justes. També es promouran el **reciclatge** i la **formació contínua** i es potenciaran

les oportunitats perquè les organitzacions incorporin professionals joves.

- ✓ S'enfortirà l'associacionisme professional perquè pugui portar a terme els objectius que li són propis a través d'acords de **col·laboració entre el Departament de Cultura i les principals associacions professionals** per a dur a terme diferents projectes d'interès comú.
- ✓ Contribuir a l'**enfortiment del sector privat del patrimoni**, mitjançant l'ampliació de les oportunitats de treball i de negoci.

Consulta
Pla d'Actuacions 2022-2025
Museus 2030

